

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

PERFIL

VIRGINIA WOOLF (1882-1941) VA PUBLICAR 'CAP AL FAR' EL 1927, ENTRE 'LA SENYORA DALLOWAY' I 'ORLANDO'. ÉS UNA DE LES MILLORS NOVEL·LES DE L'AUTORA ANGLESA.

La dansa de personatges de Virginia Woolf

MARINA ESPASA

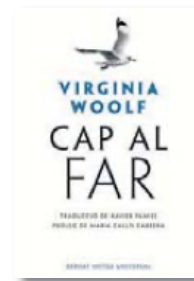
provocar els llibres de l'escriptora anglesa, que és alguna cosa semblant a estar més despert que mai, més conscient del miracle de la vida (i de l'art), sense que això soni com una consigna *new age*. Són llibres que ens permeten afegir-nos, com convidats invisibles, a grups de persones que s'estimen i s'odien i s'envegen i viuen amb el desig permanent de recordar aquell instant en el qual van ser feliços observant com un raig de sol entrava per una finestra, queia sobre una fulla de gerani i revelava així una veritat íntima i fugissera. Ningú com Woolf sap moure grups de gent (i vents i brises com si fossin persones!), fer-los entrar i sortir de les habitacions i dels jardins i que aquestes accions contribueixin a descriure el que passa

Ah, quines ganes de tornar a una novel·la de Virginia Woolf! Quin plaer, instal·lar-se en l'estat d'ànim que saben

per dins d'aquestes persones. Ningú com ella vincla la frase al llarg de les línies fins a aturar-la al final del paràgraf com qui passeja un gosset enjogassat per aturar-lo al final del passeig, exactament allà on ella vol. Ningú com ella parla de les coses sense parlar-ne: dedica tota una segona part del llibre a la guerra sense disparar ni un sol tret, només descrivint, amb una potència lírica desbocada, la decadència física d'una casa a la vora del mar. O parla de la creació femenina amb una metàfora pictòrica que convoca i exorcitza els dimonis i les angoixes que la devien assaltar a ella com a escriptora un dia sí i l'altre també.

Una experiència transformadora

Que el cinquè volum de la col·lecció de clàssics que és la Bernat Metge Universal i que es va inaugurar amb *La Ilíada* sigui una novel·la de Virginia Woolf ja ho diu tot de la importància d'aquesta escriptora. Que la tria hagi estat *Cap al far*, a més de ser un dels títols més emblemàtics de l'autora, ens regala una nova traducció d'un text descatalogat en català que, per l'enorme complexitat estilística i de vocabulari que presenta, calia destil·lar i convertir en un català genuí i llegidor: no cal dir que la tasca està acomplerta amb escreix i que no ha estat fàcil, com explica el traductor Xavier Pàmies a la nota final i com recorda, amb agraïment, Maria Callís al pròleg, un magnífic pòrtic que dona claus de lectura i que, a més, relaciona mecanismes narratius de Woolf amb Rodoreda que venen al cap de forma inevitable si s'han llegit les dues autores. De tots els personatges que poblen *Cap al far*, la senyora Ram-

CAP AL FAR
VIRGINIA WOOLF
LA CASA
DELS CLÀSSICS
TRADUCCIÓ
DE XAVIER PÀMIES
272 PÀG. / 23,95 €

say n'és el nucli indiscutible, el sol al voltant del qual giren tots els altres, cadascun a la distància que pot o que se li permet: l'escriptor egòlatra que té per marit, l'amiga i pintora Lily Roscoe, els fills, els convidats ocasionals, les minyones de la casa... I és clar que hi ha un pes autobiogràfic en alguns d'ells: la pintora està inspirada en la germana, el senyor i la senyora Ramsay són alhora venjança i homenatge als pares; però això, quan la literatura es desplega i brilla en tota la seva esplendor com ho fa aquí, és una informació pàl·lida, mai suficient: són els pares de Woolf i no ho són, és la germana pintora i també és ella mateixa transfigurada en pintora amb un pinzell a la mà que es converteix en ploma quan intenta fixar amb paraules la forma que emergeix del desordre.

Cap al far aconsegueix, amb les armes del llenguatge, el ritme i la cadència d'uns sons, reflectir el caos de sensacions, pensaments i visions que conformen la vida de cadascú, les capes que el temps i l'espai col·loquen a sobre de les persones, per abrigar-les i a vegades per arribar-les a encegar. La lectura d'aquesta novel·la pot arribar a desorientar en algun moment, com navegar en una barca pot arribar a marejar, però un cop s'han desplegat les veles i s'ha agafat una bona ratxa de vent, es pot convertir en una experiència transformadora. Deixar-se acollir per la manta protectora que la senyora Ramsay ens ofereix per no passar fred és el millor que podem fer per mirar d'atrapar "la sacsejada a la fibra dels nervis, la cosa en si, abans de ser convertida en res". ♦♦

UNA NOVA TRADUCCIÓ D'UNA GRAN NOVEL·LA DE VIRGINIA WOOLF DESCATALOGADA EN CATALÀ QUE TORNA EN UNA LENGUA DESTIL·LADA, GENUÏNA I LLEGIDORA

WIKIPEDIA

M. ÀNGELS CABRÉ

L'any 1921 l'escriptora Edith Wharton (Nova York, 1862 - Saint-Brice-sous-Forêt, França, 1937) va merèixer

el premi Pulitzer per la novel·la *L'edat de la innocència*, que Martin Scorsese duria al cinema amb un repartiment de luxe. Havia triomfat ja a principis de segle i poc després s'havia traslladat definitivament al Vell Continent, que l'havia enamorat en successives estades. Va deixar enrere la vida americana i es va submergir de ple en la vida dels exiliats nord-americans de classe alta. Fins i tot va tenir pis a París i també casa a la bella Provença.

Justament a París està ambientada *Madame de Treymes*, la història d'una dona separada a qui fa la cort un company d'infantesa. Tots dos són novaiorquesos i han topat a Europa amb uns costums més convencionals que els seus: el marit no vol

Un amor prohibit a París

concedir-li a ella el divorci, que encara estava molt mal vist. John Durham aspira a seduir la Fanny Frisbee -de casada, Madame de Malrive- i, tot i les circumstàncies adverses, no es fa enrere. Recórrer a la cunyada d'ella, Madame de Treymes, li sembla una manera de sacsejar el tauler de joc i desenrocar la situació.

Les expectatives no semblen bones i la mare de l'enamorat -un enamorat maduret, per cert- ho sap prou bé: "La senyora Durham hauria preferit, sens dubte, que el seu únic fill -tot i que ja li havien sortit els primers cabells blancs- hagués triat una Fanny Frisbee i no una Fanny de Malrive, però a causa de la seva actitud vital, ingènua i bondadosa, es va

entregar generosament al somni del rescat i rejuveniment del seu fill, i es va dedicar sense reserves a mantenir encesos els ànims de la Fanny sense pensar gens en ella mateixa".

L'ambient de l'aristocràcia en què es mouen els personatges no és tan lluitat aquí com en altres obres seves. No hi ha grans festes, ni balls espectaculars, però sí visites a domicili, basars de caritat i trobades amb intencions tàctiques. *Madame de Treymes* és una obra menor, una obra de joventut -va ser publicada l'any 1907-, i tanmateix és molt Wharton. Hi ha converses subtils, moments en què és millor creure el que no es diu, i segones i terces intencions.

VIQUIPÈDIA

MADAME DE TREYMES
EDITH WHARTON
VIENA
TRAD. MARTA PERA CUCURELL
128 PÀG. / 15 €

Aquell París al qual la mateixa autora es va traslladar per viure una segona vida va ser el destí preferit dels nord-americans ric a les primeres dècades del segle XX. Era encara la capital del Grand Tour, que passava també per Itàlia i per altres idealitzats indrets del Mediterrani. El xoc entre la societat benpensant i els nouvinguts era un molt bon material literari per a les trames que li agradava ordinar.

Wharton s'havia divorciat del marit, duia una vida emancipada i en les seves obres es va dedicar a criticar la vida estreta a què estaven condemnades les dones del seu temps. La pugna entre antics i moderns encaixava molt bé en els seus objectius. ¿Aconseguirà Durham el seu propòsit?, ¿es podrà deslliurar Fanny del seu marit antiquat?, ¿quin paper hi jugarà Madame de Treymes? Anys més tard, quan aquí ja patíem els estralls de la Guerra Civil, Edith Wharton va morir en aquelles terres franceses que tant estimava. ♦♦